УДК 657

О.Г. Дроздова, к.е.н.
Одеський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО РУХ ТОВАРІВ У БУХГАЛТЕРСЬКІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Наведено види звітності, в яких міститься інформація щодо наслідків руху товарів на підприємстві, а також обґрунтовано інформаційне наповнення показників внутрішньої бухгалтерської звітності про рух товарів, що дозволяє підвищити повноту інформації щодо всіх напрямів їх руху для оперативного прийняття обґрунтованих управлінських рішень в частині оптимізації товарного асортименту з урахуванням запитів споживачів та стратегії розвитку підприємства.

Ключові слова: *рух товарів, бухгалтерська звітність, внутрішня звітність, товарний асортимент, фірмові магазини, канали збуту.*

Постановка проблеми. Сучасні товаровиробники під впливом ринкових чинників вимушені постійно оновлювати свою бізнес-модель, встановлювати нові стратегічні цілі, дбати про підвищення ефективності діяльності, що насамперед вимагає ефективної організації руху товарів, здатної задовольнити постійно зростаючі потреби споживачів у різноманітних товарах і послугах у необхідній кількості, широкому асортименті, високій якості, при мінімальних витратах праці, матеріальних засобів і часу.

Неналежне інформаційне забезпечення щодо всіх можливих напрямів руху виготовлених та покупних товарів призводить до прийняття необґрунтованих управлінських рішень, розбалансованості діяльності та погіршення її показників. Тому для ефективного управління всіма напрямами руху товарів постає потреба в різноманітній інформації економічного, юридичного, технологічного, соціального та іншого змісту. Зазначене актуалізує важливість бухгалтерської звітності як невід'ємної складової загальної системи інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні інформаційного наповнення показників бухгалтерської внутрішньої звітності про рух товарів в умовах одночасного здійснення підприємством виробничої та торговельної діяльності для забезпечення зацікавлених користувачів оперативною та достовірною інформацією щодо всіх напрямів руху товарів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання відображення операцій, пов'язаних з рухом товарів, у звітності досліджується у численних наукових працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, в підручниках і посібниках з бухгалтерського обліку і звітності вітчизняних вчених Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича і Л.М. Кіндрацької, Й.Я. Даньківа і М.Р. Лучка, В.М. Добровського, С.Ф. Голова, Н.М. Малюги, В.В. Сопка, В.Г. Швеця і зарубіжних учених: В.П. Астахова, Д.І. Кізо, В.В. Ковальова, Я.В. Соколова, Е.С. Хендриксена і М.Ф. Ван Бреда та ін. Не применшуючи значення внеску в науку вказаних дослідників, слід наголосити на недостатності досліджень щодо вирішення проблеми інформаційного забезпечення процесу формування товарної політики підприємства через удосконалення системи показників бухгалтерської звітності підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Основним завданням складання звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів господарюючого суб'єкта (його структурного підрозділу) за визначений період часу для оцінки фінансового стану, ступеню виконання поставлених завдань та прийняття відповідних рішень.

Інформація, відображена у звітності, повинна бути зрозумілою та мати однозначне тлумачення для її користувачів. Крім того, до неї висувається ряд вимог, основними з яких є достовірність, оперативність підготовки та своєчасність надання [2].

Користувачами звітності можуть бути фізичні та юридичні особи або відповідні державні органи, які звертаються до суб'єкта господарювання з метою отримання необхідної інформації. При цьому розрізняють зовнішніх та внутрішніх користувачів, які, в свою чергу, можуть мати прямий або непрямий інтерес щодо інформації, яка міститься у звітності.

Відповідно до призначення виділяють зовнішню і внутрішню звітність.

© О.Г. Дроздова, 2014

ь фінансову, податкову, статистичну звітність та звітність до фондів соціального страхування. Перелік і зміст статей зовнішньої звітності, а також терміни її подання встановлюються державними органами. В окремих випадках законодавством передбачено публікацію річної фінансової звітності, зокрема відкритих акціонерних товариств, банків та інших кредитних організацій (компаній), бірж, інвестиційних та інших фондів, які створюються за рахунок власних коштів товариств і державних коштів (внесків) [1].

Щодо внутрішньої звітності слід сказати, що основним її призначенням є задоволення інтересів власника, керівника та працівників у достовірній та оперативній інформації стосовно будь-яких аспектів діяльності підприємства з метою прийняття ефективних та своєчасних рішень. Відповідно її вид, зміст, форми і терміни подання встановлюються внутрішніми розпорядчими документами конкретного суб'єкта господарювання відповідно до його специфіки діяльності та індивідуальних потреб і вимог управлінського персоналу. Тому дана звітність є комерційною таємницею підприємства і її показники не підлягають оприлюдненню.

Проаналізуємо сучасний стан висвітлення інформації про наслідки операції, пов'язані з рухом товарів, з метою оцінки їх відповідності потребам користувачів звітності (рис. 1).

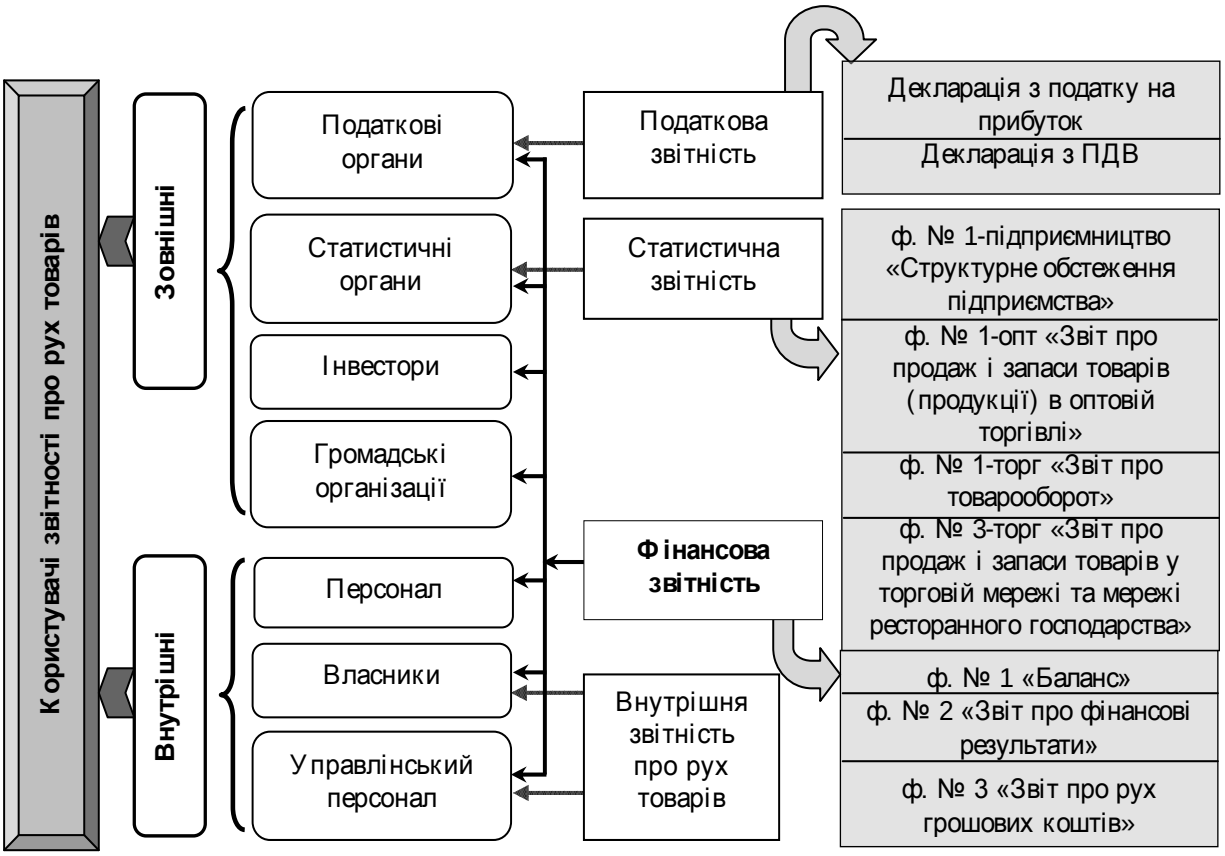

Рис. 1. Види звітностей, що містять інформацію щодо операцій, пов'язаних з рухом товарів

Податкова звітність формується на основі даних бухгалтерського обліку і характеризує стан зобов'язань підприємства, пов'язаних із нарахуванням і сплатою податків та інших обов'язкових платежів.

Податкова звітність призначена для фіскальних цілей і обов'язкова для складання господарюючими суб'єктами, коло яких встановлене податковим законодавством [5].

У Декларації з податку на прибуток відображаються наслідки операцій, пов'язаних з рухом товарів, зокрема дохід від операційної діяльності включає дохід від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг, у т. ч. винагороди комісіонера (повіреного, агента тощо) та визнається у розмірі договірної (контрактної) вартості, але не меншому за суму компенсації, отриману у будь-якій формі. Причому, відповідно до п. 137.1 ПКУ, датою визнання доходів від реалізації товарів є дата передачі покупцеві права власності на такий товар.

До витрат операційної діяльності відноситься собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг. Собівартість реалізованих товарів визнається на підставі первинних документів, що фактично підтверджують здійснення платником податку витрат. При чому, відповідно до п. 138.4 ПКУ, витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації таких товарів [3].

У Декларації з податку на додану вартість відображається вартість придбаних товарів, яка дає право на податковий кредит і, відповідно, обсяги дохід від реалізації товарів, з якого справляється податок на додану вартість.

Щодо статистичної звітності, то її слід розуміти як організаційну форму державних статистичних спостережень, що містить систему підсумкових, узагальнених показників щодо стану та результатів

окремих напрямів діяльності суб'єкта господарювання, отриманих із даних бухгалтерського обліку та позаоблікових джерел, для макророзрахунків і формування статистичної інформації про соціально-економічні, демографічні та екологічні явища і процеси, які відбуваються в Україні, її регіонах, секторах і галузях економіки.

Тобто на основі даних статистичної звітності отримують інформацію про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання (обсяги виробництва і реалізації товарів, робіт, послуг, а також понесені витрати за видами економічної діяльності); зайнятість і оплату праці працівників; ціни і тарифи; наявність і рух капіталу; демографічну ситуацію; розвиток соціальної сфери; стан навколишнього середовища тощо.

У формі № 1-підприємництво «Структурне обстеження підприємства» у розділі 3 графі 2 (рядок 300) «Обсяг реалізованої продукції, робіт, послуг (без ПДВ, акцизу)» зазначається вартість реалізованої продукції (товарів) як власного виробництва, так і товарів, придбаних для перепродажу. При цьому, за видом економічної діяльності «торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку» фіксується величина товарообороту, що містить у собі покупну вартість товарів та величину торгової націнки. З обсягу реалізованої продукції не вираховуються знижки, надані покупцям.

У графах 16 та 17 показника «Запаси товарів та послуг для перепродажу (без ПДВ)» міститься інформація про залишки товарів і послуг, придбаних з метою перепродажу, за фактичною купівельною ціною без ПДВ, відповідно на початок і кінець звітного року.

Показник «Запаси товарів та послуг для перепродажу (без ПДВ)» містить:

– вартість покупних товарів, які реалізуються без додаткової обробки на цьому підприємстві, за винятком надання їм привабливого і зручного для продажу вигляду (наприклад, пакування, перепакування товарів, миття, сортування, відбір, змішування, розлив у пляшки, фасування на дрібні партії тощо);

– вартість послуг, придбаних для подальшого перепродажу, зокрема прав на використання телекомунікаційних послуг (наприклад, перепродаж ємності мережі без надання додаткових послуг), послуг факсимільного зв'язку, прав на використання транспорту, нерухомого майна, місць або часу для реклами, туристичних путівок, стартових пакетів і скретч-карток поповнення рахунку зв'язку тощо [4].

До складу цього показника не входять запаси товарів і послуг, наданих третіми особами на умовах комісії. Графа 18 показника «Вартість товарів і послуг, придбаних у звітному році для перепродажу без додаткової обробки на цьому підприємстві» містить у собі вартість товарів і послуг, придбаних у звітному році для перепродажу без додаткової обробки на цьому підприємстві, незалежно від того були вони у звітному році продані чи залишилися у вигляді залишків. Вартість товарів і послуг має відображення у цій графі за фактичною купівельною ціною без ПДВ.

Вартість товарів і послуг, придбаних підприємствами (комітентами, принципалами, довірителями) і переданих для реалізації іншому підприємству або фізичній особі-підприємцю (комісіонеру, агенту, повіреному), є складовою графи 18 звіту власників цих товарів і послуг.

Нововведенням є виділення IX розділу «Методи оцінки вибуття запасів», який відображає інформацію стосовно методу (методів) оцінки вибуття запасів, що застосовується (застосовуються) при їх вибутті, відповідно до чинної облікової політики підприємства, визначеної на підставі Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». При цьому, графи 1–6 за кожним із наявних на підприємстві видів запасів, у тому числі товарів, містять позначку «V» того методу, який застосовувався впродовж звітного року до найбільшої за вартістю частини відповідного виду запасів при їх відпуску у виробництво, з виробництва, у продаж та іншому вибутті.

Крім того, інформація щодо руху товарів формується у формі статистичної звітності, які передбачені розділом «Статистика внутрішньої торгівлі» Загального табелю (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2014 рік. До основних форм такої звітності належать: ф. № 1-опт «Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі»; ф. № 1-торг «Звіт про товарооборот»; ф. № 3-торг «Звіт про продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства». Метою складання зазначених звітів є одержання всебічної інформації щодо стану та тенденцій розвитку оптової та роздрібної торгівлі, ресторанного господарства, здійснення розрахунків обороту оптової та роздрібної торгівлі, обороту ресторанного господарства на державному та регіональних рівнях.

Розглянуті вище податкова і статистична звітності подаються відповідно в податкові та статистичні органи і не підлягають оприлюдненню, тобто коло користувачів зазначених звітів є обмеженим. Зазначене зумовлює важливість фінансової звітності, яка здебільшого є публічною і призначена насамперед для зовнішніх користувачів інформації (інвесторів, кредиторів, постачальників, покупців, ділових партнерів, фінансових аналітиків, громадських організацій, органів статистики тощо). Розглянемо відображення інформації щодо операцій, пов'язаних із рухом товарів, у фінансовій звітності. Зокрема, інформація про залишки товарів, доходи і витрати, які виникають внаслідок руху товарів, а також рух грошових коштів внаслідок зазначених операцій формується у таких формах

фінансової звітності: ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів».

За новими правилами складання форм фінансової звітності, інформація про вартість товарів у формі № 1 «Баланс» наводиться у додатковій статті за умови відповідності ознакам суттєвості.

У формі № 2 «Звіт про фінансові результати» міститься інформація щодо наслідків операцій, пов'язаних з рухом товарів, у таких статтях: «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (відображається дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у т. ч. платежі від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів); «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» (відображається виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів). У формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів» відображається інформація про рух коштів, у тому числі, пов'язаний з рухом товарів, зокрема у статті «Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» та додаткових статтях: «Надходження авансів від покупців і замовників»; «Надходження від повернення авансів»; «Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)»; «Витрачання на оплату авансів»; «Витрачання на оплату повернення авансів».

Показники фінансової звітності відображають узагальнену інформацію про рух товарів, проте управління поточною діяльністю щодня вимагає даних не лише у вартісному вимірнику, а й в натуральних, трудових та інших, які не відображаються у зовнішній звітності, що, в свою чергу, не дає можливості забезпечити керівників всіх рівнів якісною та оперативною інформацією. Зокрема, щоб оперативно управляти процесом руху товарів на рівні підприємства, необхідні дані про надходження товарів за договорами, укладеними з постачальниками, стан товарів за місцем їх розташування (в дорозі, на складі, в торгових приміщеннях), про потребу в товарах за конкретними асортиментними групами і детальними споживчими ознаками, про обсяги реалізації гуртом і вроздріб, про всі можливі канали збуту тощо. Тому, окрім відкритої для зовнішніх користувачів, існує ще й внутрішня звітність, яка насамперед призначена для задоволення потреб всіх рівнів управлінського персоналу в детальній та оперативній інформації про відповідні аспекти діяльності підприємства для прийняття ними обґрунтованих та своєчасних рішень.

Форма внутрішньої звітності не є регламентованою, оскільки передбачає задоволення індивідуальних управлінських потреб конкретних користувачів на підприємствах [1, С. 348]. Тому система внутрішньої звітності повинна розроблятися таким чином, щоб в ній містилися дані та показники як на підприємстві в цілому, так і в розрізі всіх структурних та виробничих підрозділів, центрів витрат, доходів, прибутків тощо. Також вона може містити дані про відносну величину відхилень у вигляді відсотків чи коефіцієнтів. Крім того, показники внутрішньої звітності повинні бути зрозумілими, доступними та давати відповіді на всі питання тих осіб, які її використовують.

Внутрішня звітність формується здебільшого на основі нормативно-довідкової та фактичної інформації синтетичного та аналітичного розрізів. Причому зміст кожного такого звіту залежить від форми торгівлі (гуртова чи роздрібна), каналів збуту, номенклатури продукції, географічного розташування та безпосередньо організаційної структури підприємства.

Однією з основних вимог, що висуваються до складання внутрішніх звітів, є те, що вони повинні надаватися у зручній для використання формі, що містить конкретну та оперативну інформацію, на яку дійсно був здійснений запит управлінця відповідного рівня. При цьому звітність не повинна бути перевантажена громіздкими розрахунками і містити зайву інформацію. Проте водночас необхідно, щоб звітні данні були достатньо повними та систематизованими, щоб на їх підставі керівник міг приймати оптимальні управлінські рішення.

Єдиного підходу щодо формування внутрішньої звітності щодо всіх можливих напрямів руху товарів немає. Відповідно звітність, яка необхідна для планування, управління, аналізу та контролю за діяльністю даних підприємств не складається, що є одним із факторів нераціонального управління їх діяльністю.

Формуючи пакет внутрішньої звітності щодо руху товарів, слід враховувати, що звітність повинна містити фактичні, планові, прогнозні дані та розрахункові показники для забезпечення можливості здійснення планування, аналізу та контролю за отриманими доходами та понесеними витратами. У контексті викладеного вище та з огляду на різноманітність інформаційних потреб користувачів внутрішньої звітності щодо руху товарів у частині їх надходження, розміщення та вибуття розроблено форми внутрішньої звітності (табл. 1).

Таблиця 1

Запропоновані форми внутрішньої звітності щодо руху товарів

№ з/п	Форма документа	Документ	Коротка характеристика

1	ВТЗ-1	Звіт про рух товарів (Зразок 1)	Узагальнює інформацію про динаміку руху товару та дозволяє порівняти фактичний обсяг товарообороту із плановим
2	ВТЗ-2	Звіт про реалізовані товари за каналами збуту (Зразок 3)	Узагальнює обсяги реалізації товарів в розрізі каналів збуту, що дає змогу виявити найбільш прибуткову форму реалізації
3	ВТЗ-3	Звіт про реалізацію за товарним асортиментом	Містить інформацію про структуру продажу товарів в розрізі груп товарного асортименту
4	ВТЗ-4	Звіт про фактичні втрати товарів	Показує причини та структуру втрат товарів та динаміку їх змін
5	ВТЗ-5	Звіт про діяльність фірмових магазинів (Зразок 2)	Наводяться показники діяльності фірмових магазинів в динаміці змін показників
6	ВТЗ-6	Звіт про отримані та надані знижки	Узагальнює інформацію про отримані та надані знижки

Звіт про рух товарів (ВТЗ-1) відображає надходження та реалізацію товарів як власного виробництва, так і покупних, враховуючи різні канали збуту підприємства (реалізація через фірмові магазини, реалізація оптом, в роздріб та реалізація товарів за договором комісії). Динаміка руху товарів дозволяє виокремити спосіб реалізації товарів, виручка від реалізація яких є найбільшою, що несе в собі цінну інформацію для управлінського персоналу підприємства.

Звіт про реалізацію товарів за каналами збуту (ВТЗ-2) є розширенням Звіту за формою ВТЗ-1, який містить у собі всі задіяні підприємством канали вибуття товарів. Містить інформацію про обсяг реалізації товару, показники структури реалізованих товарів, що підвищує аналітичні розрізи інформації та сприяє наданню повною інформації про стан реалізованих товарів. Крім того зазначимо, що показники даного звіту повинні збігатися за показниками звіту ВТЗ-1, що сприятиме здійсненню документальної перевірки звітності.

ЗРАЗОК 1

_____
підприємство, організація

Форма ВТЗ-1

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Керівник підприємства
_____ _____
(підпис) (ПІБ)
“____”_____20___ р.

ЗВІТ ПРО РУХ ТОВАРІВ
за _____

Товарна група (асорти-мент товару)	*Од. виміру*	*Початкові залишки*				*Надходження*															
		ТВВ		*ПТ*		*Придбання в т.ч.*				*Власне виробництво*		*Безоплатне одержання*		*Внесок до статутного капіталу*		*Обмін*				*Одержання на комісію*	
						У виробників		*У торговельних підприємств*													
		К-ть	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*		*∑, грн.*		*К-ть*	*∑, грн.*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*	*18*	*19*	*20*	*21*	*22*

Продовження звіту

Вибуття в т.ч.																		*Кінцеві залишки*			
Реалізація								*Передача на комісію*		*Обмін*		*Розпродаж*		*До статутного капіталу іншого підприємства*		*Гарантійна заміна і повернення*					
ТВВ		*ПТ*		*в т.ч. через фірмовий магазин*														*ТВВ*		*ПТ*	
				ТВВ		*ПТ*															
К-ть	*∑, грн,*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*	*К-ть*	*∑, грн.*
23	*24*	*25*	*26*	*27*	*28*	*28*	*30*	*31*	*32*	*33*	*34*	*35*	*36*	*37*	*38*	*39*	*40*	*41*	*42*	*43*	*44*

ТВВ – товари власного виробництва
ПТ – покупні товари
Звіт склав _____ _____ _____ “___” _____20__р.
(посада) (підпис) (ПІБ)

ЗРАЗОК 2

_____
підприємство, організація

Форма ВТЗ-5

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Керівник підприємства

_____ _____
(підпис) (ПІБ)
“_____”_____20___ р.

ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ФІРМОВИХ МАГАЗИНІВ
за _____ _____

Найменування магазину (місце розташування)	*Од. вим*	*Найменування товару*	*Виручка від реалізації (в т.ч. ПДВ)*								*Собівартість*			
			Попередній період				*Звітний період*				*Попередній період*		*Звітний період*	
			К-ть	*Ціна (в т.ч. ПДВ), грн.*	*Сума, грн.*	*ПВ, %*	*К-ть*	*Ціна, (в т.ч. ПДВ), грн.*	*Сума, грн.*	*ПВ, %*	*К-ть*	*Сума, грн.*	*К-ть*	*Сума, грн.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Продовження звіту

Фінансовий результат				*Витрати на утримання, грн.*									
Попередній період		*Звітний період*		*Матеріальні витрати*		*Оплата праці*		*Відрахування ЄСВ*		*Амортизація*		*Інші*	
Сума, грн.	*ПВ, %*	*Сума, грн.*	*ПВ, %*	*Попередній період*	*Звітний період*	*Попередній період*	*Звітний період*	*Попередній період*	*Звітний період*	*Попередній період*	*Звітний період*	*Попередній період*	*Звітний період*
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Звіт склав _____ _____ _____ “___” _____20__р.
(посада) (підпис) (ПІБ)

ЗРАЗОК 3

_____ Форма ВТЗ-2
підприємство, організація

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Керівник підприємства
_____ _____
(підпис) (ПІБ)
“_____”_____20___ р.

ЗВІТ ПРО РЕАЛІЗОВАНІ ТОВАРИ ЗА КАНАЛАМИ ЗБУТУ
За _____ 20__Р.

№ з/п	*Канали збуту*	*Дохід від реалізації в т.ч. ПДВ, грн..*											
		Попередній період					*Звітний період*					*Питома вага (за фактом), грн.*	
		За планом		*За фактом*		*Відхилення (+/), грн.*	*За планом*		*За фактом*		*Відхилення (+/-), грн.*	*Попередній період*	*Звітний період*
		Сума, грн.	*ПВ, %*	*Сума, грн.*	*ПВ, %*		*Сума, грн.*	*ПВ, %*	*Сума, грн.*	*ПВ, %*			
1	***Оптом в т.ч.***												
1.1	- через склад												
1.2	- транзитом												
1.3	- інше												
2	***В роздріб у т. ч.***												
2.1	- через магазини												
2.1.1	- в т.ч. через фірмовий												
2.2	- передано на комісію												
2.3	- інше												
3	***Поза магазином у т.ч.***												
3.1	- через Інтернет												
3.2	- виїзна торгівля												
3.3	- через автомати												
3.4	- інше												
4	**Загальна сума реалізації за каналами збуту (Р 1.3+Р 2.3+Р 3.4)**												

Звіт склав _____ _____ “___” _____20__р.
(посада) (підпис) (ПІБ)

Наявність широкої номенклатури товарів призводить до необхідності оперування інформацією про товари, реалізація яких приносить найбільшу виручку. Узагальнення інформації у Звіті про реалізацію за товарним асортиментом (ВТЗ-3) дозволить вчасно та оперативно отримувати інформацію про реалізацію товарів в частині асортименту. Неправильні умови та довгий період зберігання та інші причини можуть призвести до значних втрат товарів. З метою контролю за величиною втрат та моніторингу причин їх виникнення запропоновано складати Звіт про фактичні втрати товарів (ВТЗ-4), що міститиме інформацію про суми втрат в розрізі причин їх виникнення, дозволятиме порівнювати інформацію про втрати товарів із попередніми звітними періодами, що сприятиме своєчасному реагуванню управлінського персоналу на виявлені тенденції.

Звіт про діяльність фірмових магазинів (ВТЗ-5) формується на основі запропонованої форми Відомості обліку товарів у фірмовому магазині в частині реалізації товарів, а також містить комплексну інформацію про діяльність фірмових магазинів, необхідну для визначення ефективності діяльності таких магазинів. Звіт про отримані та надані знижки (ВТЗ-6) формується на основі показників розробленої форми Відомості про надані знижки та показує тенденцію щодо отриманих та наданих знижок, що надасть можливість правильно скоординувати подальшу діяльність підприємства.

Запропоновані форми внутрішньої звітності можуть модифікуватися залежно від того, які види доходів і витрат мали місце в діяльності окремого підприємства, а також запитів користувачів.

Створити цілісну систему внутрішньої звітності можна лише за наявності відповідної інформаційної бази, узгодженості змісту та форми звітів. Внутрішня звітність формується відповідно до характеру діяльності підприємства, цілей і завдань управління в цілому та його рівнів. Тому форма звітності повинна бути доступною та максимально розкривати зміст її показників. Самостійність у визначенні часу подання внутрішньої звітності, її форм і структури дає можливість створення її різних форм і видів, що характеризує різносторонність відображення виробничих процесів і формує умови повнішого використання управлінської інформації. Таким чином, показники і в цілому інформація, що знаходить своє відображення у внутрішній звітності, визначається потребами її користувачів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Відсутність оперативної інформації щодо всіх можливих напрямів руху товарів у фінансовій звітності зумовлює неповноту інформаційного забезпечення процесу формування товарної політики підприємства та перспективних напрямів розвитку його діяльності. Для вирішення даного питання розроблено пакет внутрішньої звітності щодо руху товарів (Звіт про рух товарів (ВТЗ-1), Звіт про реалізовані товари за каналами збуту (ВТЗ-2), Звіт про реалізацію за товарним асортиментом (ВТЗ-3), Звіт про фактичні втрати товарів (ВТЗ-4), Звіт про діяльність фірмових магазинів (ВТЗ-5), Звіт про отримані та надані знижки (ВТЗ-6)) з урахуванням зростаючих потреб користувачів. Розроблені форми внутрішньої звітності дозволяють підвищити оперативність та повноту інформації, приймати обґрунтовані управлінські рішення, що забезпечує ефективність функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання.

Список використаної літератури:

1. *Бутинець Ф.Ф.* Звітність підприємства : навч. посібник / *Ф.Ф. Бутинець, Н.А. Остап'юк*. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – 428 с.
2. *Бутинець Ф.Ф.* Організація бухгалтерського обліку : підручник / *Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська* ; за ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця. – 4-е вид. доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2006. – 528 с.
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.
4. Роз'яснення щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-підприємництво (річна) «Структурне обстеження підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN81906.html.
5. *Швець В.Г.* Теорія бухгалтерського обліку : навч. посібник / *В.Г. Швець*. – К. : Знання-Прес, 2003. – 414 с.

ДРОЗДОВА Олена Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аудиту і статистики Одеського інституту Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі.

Наукові інтереси:

– організаційно-методичні аспекти бухгалтерського обліку та контролю руху товарів.

E-mail: lena_drozdova@ukr.net.

Стаття надійшла до редакції 06.05.2014